



אפרים קם / 21 בינואר, 2015

## הגב התומך של חיזבאללה

אין זה מקרה שבתקיפה נגד שיירת חיזבאללה ברמת הגולן נהרגו גם אנשי צבא איראנים, ובראשם גנרל מאנשי משמרות המהפכה. "המשמרות" מלווים את חיזבאללה מאז הקמתו ב-1982, ביוזמת איראן. במקביל להקמת הארגון, שיגרה איראן ללבנון 1,500 איש מלוחמי המשמרות, שהוצבו בבקעת הלבנון. היחידה האיראנית מונתה כאחראית לבניית המסגרת הצבאית של חיזבאללה, ועסקה באימון לוחמי הארגון ובהכשרתם הרוחנית, בהכשרת מפקדים, בהדרכה בלחימה ובביצוע פיגועים, בלוחמת גרילה ואף בהטסת מטוסים קלים ובלוחמה ימית.

"המשמרות" גם מילאו תפקיד מרכזי בגיבוש תורת הלחימה של חיזבאללה ובהתאמתה להתמודדות עם צה"ל, בייעוץ שוטף לפעילות הצבאית של הארגון ובהפקת לקחים מעימותים עם צה"ל. במשך הזמן צומצם גודלה של יחידת "המשמרות" בלבנון לכדי מאות בודדות, גם משום שפעילותו של חיזבאללה נגד צה"ל הצטמצמה מאוד לאחר יציאת צה"ל מדרום לבנון במאי 2000, ובעיקר לאחר מלחמת לבנון השנייה, אך "המשמרות" המשיכו ללוות את חיזבאללה לפי הצורך.

במקביל לליווי הצמוד של "המשמרות", היו בידי איראן כלים נוספים לטיפוחו של חיזבאללה, ובעיקר אספקת הנשק. איראן שימשה, לצד סוריה, הספקית העיקרית של נשק איכותי לחיזבאללה, כדי להעניק לארגון כושר הרתעה כלפי ישראל, לאפשר לו לעמוד במערכה נגדה אם זו תתלקח, אבל לא פחות מכך - לחזק את יכולת ההרתעה של איראן עצמה כלפי ישראל. מבחינה זו, חיזבאללה נתפס בעיני איראן כקו ההגנה הקדמי כלפי ישראל: שעה שאיראן מצויה כ-1,000 ק"מ מכאן, עלה בידה להציב יכולת צבאית משמעותית בגבולנו, כשבידיה היכולת להפעילה נגדנו מבלי שהיא עצמה תיפגע. בליבה של יכולת ההרתעה של חיזבאללה נבנה מאגר של עשרות אלפי רקטות, שסופקו לה על ידי איראן וסוריה. כך איראן הבהירה שאם ישראל תתקוף את אתרי הגרעין בארצה, היא תגיב גם בהפעלת חיזבאללה - במשתמע, בירי רקטות ובפיגועי טרור.

מלחמת האזרחים בסוריה והחמרת מצבו של משטר אסד הציבו דילמות קשות בפני איראן וחיזבאללה. בסתיו 2012, כשמשטר אסד עמד לקרוס, שיגרה איראן לסוריה מאות מאנשי "המשמרות", שסייעו למשטר בייעוץ, באספקת אמצעי לחימה ובציוד ובאימון יחידות. ככל הנראה, אנשי הכוח לא הופעלו בתפקידי לחימה במידה משמעותית. משימה זו הושארה לחיזבאללה, שבהנחיית איראן שיגר לסוריה רבים מלוחמיו ללחימה לציודו של משטר אסד. ההתערבות בסוריה זכתה לביקורת בזירה הערבית והבינלאומית, אך את המחיר העיקרי שילם חיזבאללה, שלא רק נתקל בביקורת במערכת הלבנונית על התערבותו, אלא גם איבד מאות מלוחמיו בקרבות.

הריגת אנשי חיזבאללה ו"המשמרות" השבוע מציבה בעיה קשה בפני איראן וחיזבאללה. מצד אחד, הם יתקשו שלא להגיב. מנגד, תגובה עלולה לגרור הידרדרות שאינה מעניינם - בעיקר כשהם עסוקים במאבק קשה בסוריה ומול דאעש. ברור שהחלטה על התגובה מצויה בידי איראן, וכל האפשרויות פתוחות, אבל אפשרי שהודעתה שתגיב במקום ובזמן הראויים מעידה כי לא תמהר בהכרח לעשות זאת.

הכותב הוא חוקר בכיר במכון למחקרי ביטחון לאומי